

## Mateřídouška ozdobná sudetská

*Thymus pulcherrimus* Schur subsp. *sudeticus* (Lyka) P. A. Schmidt      Stupeň ohrožení: C1  
syn.: *Thymus carpathicus* Čelak.

### POPIS

Nízké, poléhavé polokeříčky. Z kořene vyrůstají plazivé až poléhavé, často kořenující stonky, zakončené dále rostoucím sterilním prýtem. Z primárních stonků vyrůstají bočně jak boční sterilní výhonky, tak květonosné větve (větvení monopodiální). Květonosné větve vystoupavé až přímé, 4-10(14) cm vysoké, tupě čtyřhranné, oděné pravidelně dokola nebo častěji na dvou protilehlých plochách s oděním silnějším a na dvou zbývajících plochách s oděním řidším, chlupy jsou dolu stočené až přitisklé. Listy na květonosných větvích největší pod květenstvím, směrem dolu se zmenšují současně s prodlužujícím se řapíkem, spodní listy nejmenší, často přisedlé (heterofylie). Větší listy 6-12 x 3-9 mm, široce eliptické, vejčité až okrouhlé. Všechny listy jsou tužší konzistence, žilnatina (na středních a horních listech květonosných větví) na spodní straně listů je ostřeji vyniklá (nejlépe patrné na suchých, vylišovaných listech), boční žilky k listovému okraji zesilují a na okraji splývají v souvislý okrajový lem (marginální žilnatina; u rostlin ze zastíněných lokalit může být slabší). Listová čepel u našich populací lysá, na řapíku a spodní části listové čepele na okraji s brvami. Kalich 4-5,5 mm dlouhý, s chlupy dokola a s obrvenými horními zuby. Koruna 5-8 mm dlouhá, růžová. Tvrdky 0,8-1,0 mm dlouhé, hnědé. Kvete VII - IX. 2n = 56.

### EKOLOGICKÉ NÁROKY

Subalpínské trávníky, skalnaté květnaté svahy, skalní štěrbiny, lavinové dráhy, řidčeji smilkové trávníky. S jistotou ve společenstvech svazů *Agrostion alpinae*, *Calamagrostion arundinaceae*, méně typicky ve svazu *Juncion trifidi* a s přesahy do svazu *Nardion* (as. *Thesio alpini-Nardetum*). Především na půdách málo vyvinutých, neutrálních a bazických, nad horní hranici lesa.

### ROZŠÍŘENÍ

U nás pouze v Hrubém Jeseníku ve Velké Kotlině a na Petrových kamenech, dříve i na Pradědu. Tyto lokality leží na západním okraji areálu druhu, který má těžiště rozšíření v Západních Karpatech. Ve Východních Karpatech roste společně s nominálním poddruhem subsp. *pulcherrimus*.

Fytogeografický okres 97. Hrubý Jeseník.

### PŘÍČINY OHROŽENÍ

Lokality v ČR jsou chráněny jako maloplošná ZCHÚ a antropogenní ohrožení populací je tímto eliminováno. Pravděpodobně jsou naše populace v současné době stabilní.

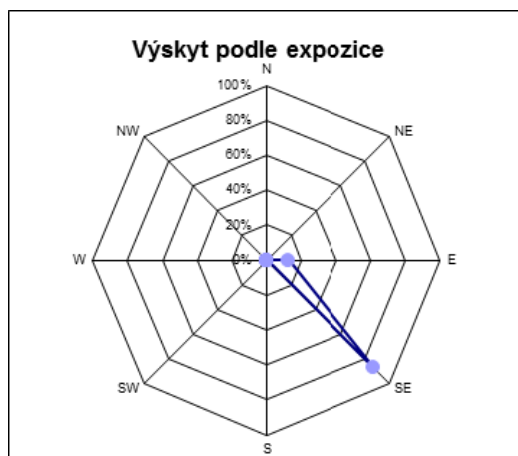
### SEZNAM LITERATURY

ČÁP J., ŠÍPOŠOVÁ H., 1993. *Thymus* L. *Dúška (materina dúška)*. In: Bertová L. et Goliášová K. [red.], Flora Slovenska V/1, 335-367, Veda, Bratislava

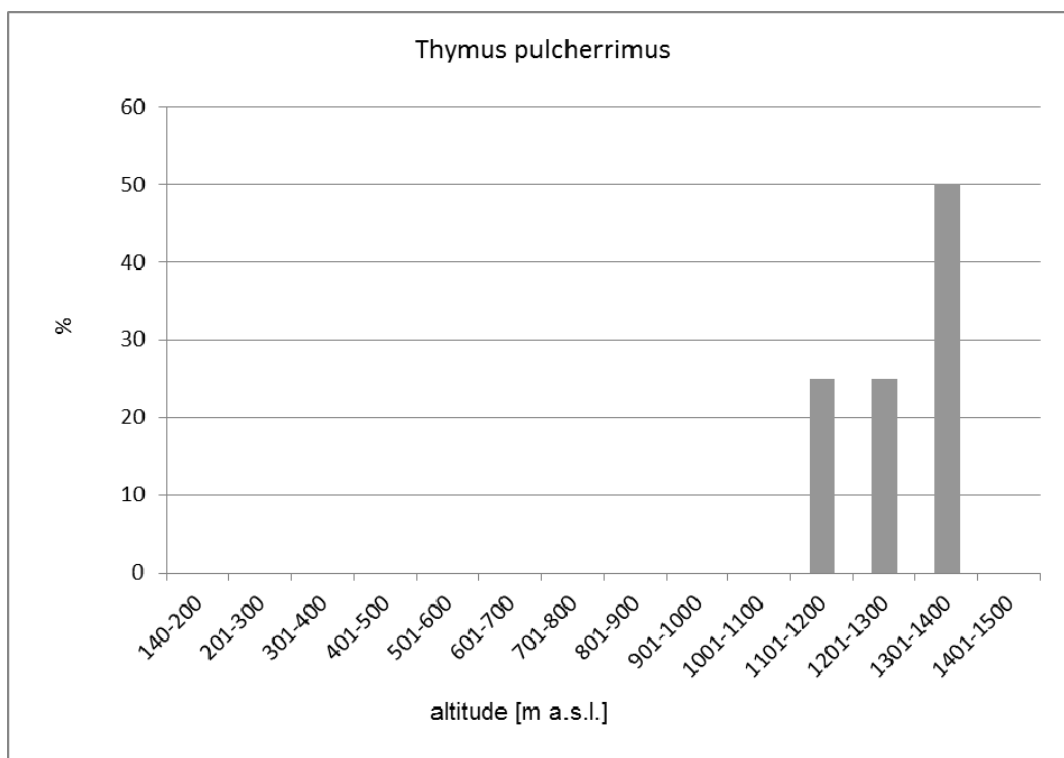
PAWŁOWSKI B., 1966. *Observationes ad Thymos polonicos et nonnullos ucrainicos*. *Fragm. Flor. Geobot.*, 12, 4: 387-412

ŠTĚPÁNEK J, TOMŠOVIC P., 2000. *Thymus L. - mateřídouška*. In: Slavík B. [ed.]: *Květena České republiky* 6: 656-669. Academia, Praha

WEBER F., 1958. *Die Tschechoslowakischen Thymus-Arten und Opiz's Anteil an deren Erkennung*. In: Klášterský I. [ed.], *Phillip Maximilian Opiz und seine Bedeutung für die Pflanzentaxonomie*, 159-254, Praha

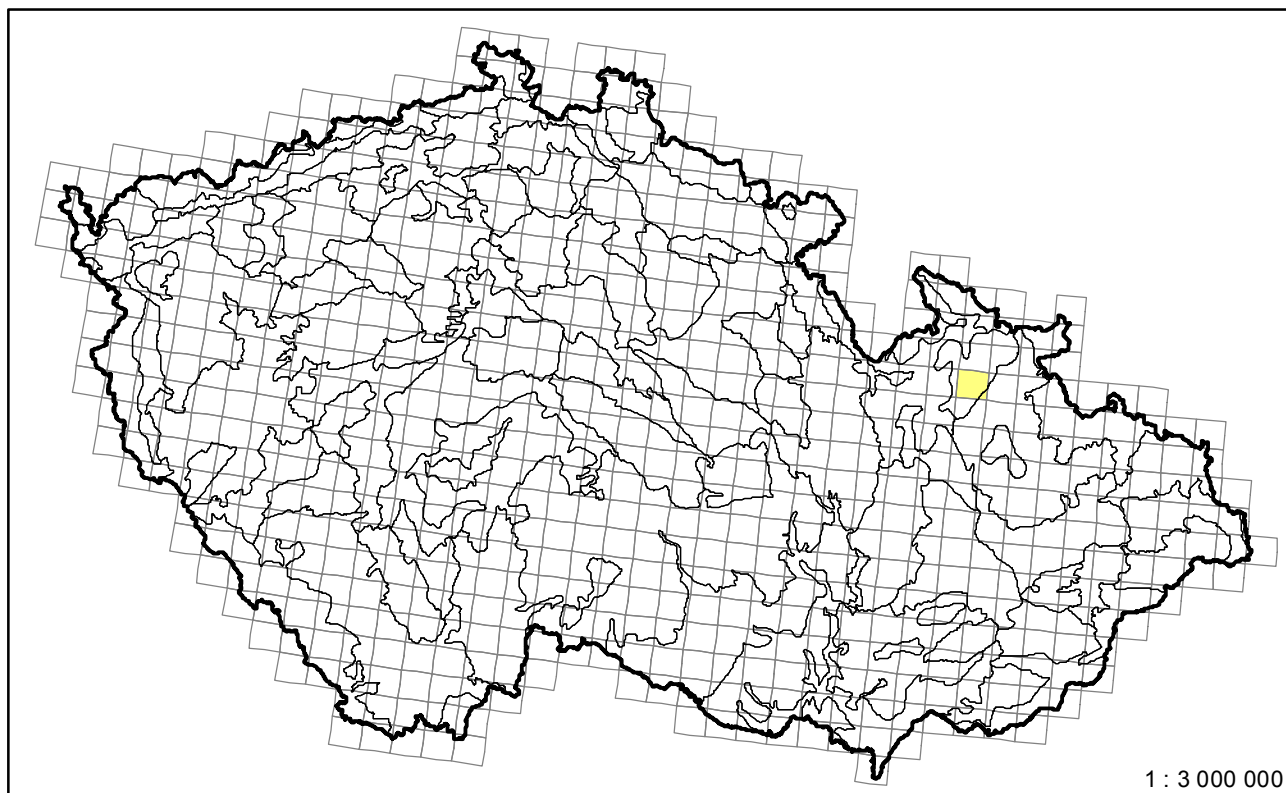


#### Výskyt podle nadmořské výšky



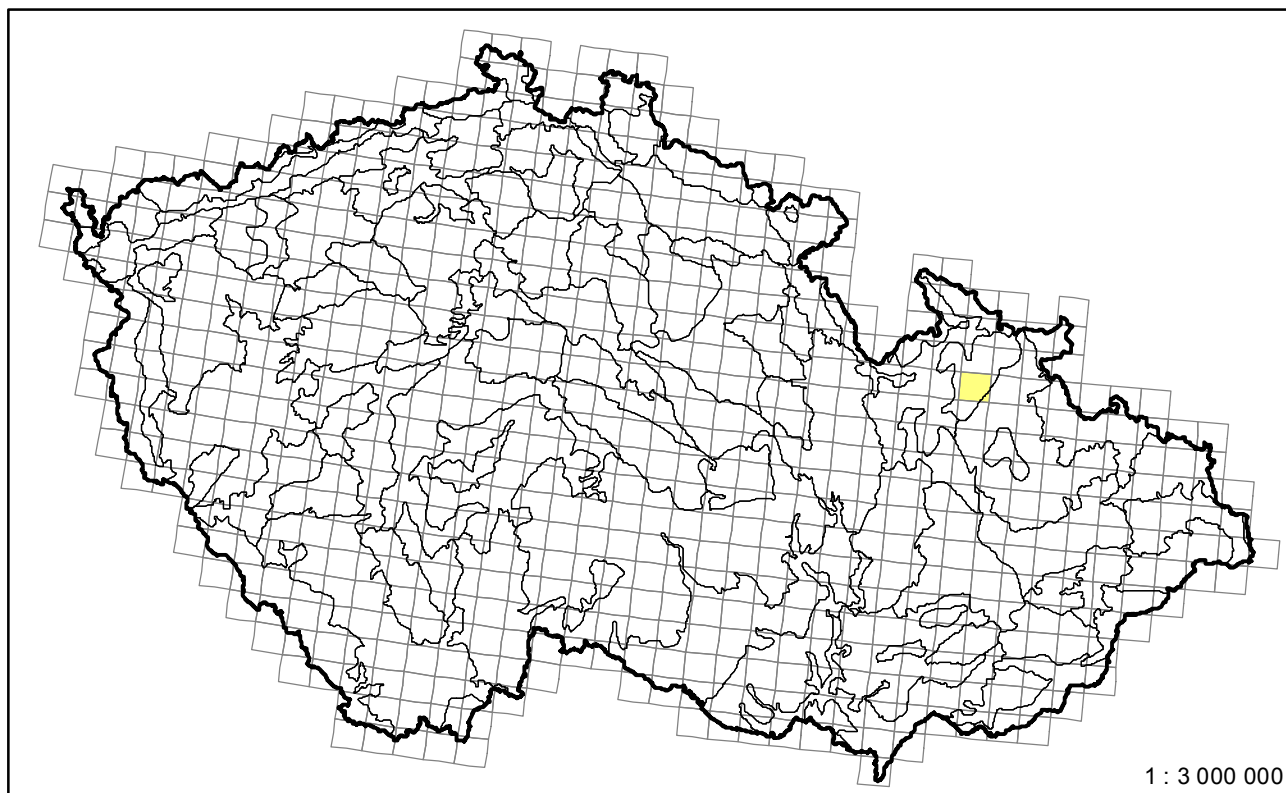


Výskyt do roku 2000



počet lokalit 10

Výskyt po roce 2001



počet lokalit 6